VIÐMERKINGAR

SAMBAND
EIRIKUR LINDENSKOV
EIRIKUR@SOSIALURIN.FO
TLF 341800

Demokratiska valdsbýtið

Tað eru nakrar fundamentalar organismur í samfelagnum, sum mótarák og menniskjalig álop ongantíð skulu hótta. Grundleggjandi valdsbýtið í vesturlendska demokratinum er ein av hesum. Menningartíðin frá gomlu tíðini í Hellas, ígjøgnum Machiavelli og fram til Montesquie, sum í okkara tíð er ímyndin av hugtakinum um tríbýtið av valdinum, hevur verið so drúgfør, og úrslitið tað frægasta vit kenna, at tað er ábyrgdin hjá øllum, at røkja fólkaræðið. Tað gerst bara við, at lóggevandi, dømandi og útinnandi valdið javnt og samt skáka hvørt annað í eini javnvág undir sterkum agatreytum.

Málið átti altíð at verið aktuelt og viðgjørt í fjølmiðlum og øðrum diskussiónsfora. At tað nú verður tikið upp kemst av orðaskiftinum um tíðindaskrivið, sum formaður Javnaðarfloksins á tingi hevur sent fjølmiðlunum, har hann boðar frá, at hann hevur fingið mandat frá landsstýrinum at taka málið um makrelkvotuna, sonevnda norðurkomponentin, upp við Jens Stoltenberg, á socialdemokratiskum fundi í Helsinki. Næstformaður Tjóðveldisins gevur í blaðgrein ilt av sær um mannagongdirnar í málinum. Makrelin og stríðið millum John og Tobba, sum hevur partapolitiskar undirtónar og ivaleyst er eitt klassiskt ping-pong spæl millum andstøðu og samgongu, lata vit liggja.

Tað áhugaverda er orðaskiftið um býtið av samfelagsvaldinum, og hvussu vatntøttu skottini ímillum tey verða røkt. Verða tey ikki tað, fáa vit annaðhvørt anarki ella despoti, onki vald og ruðuleika ella alt vald savnað á einum stað. Ítøkiliga málið er dømi um atgerð inn á skottið millum løgting og landsstýri. Útinnandi valdið letur parlamentarikara upp í hendur at fáast við eitt mál, sum í allar mátar, fult og heilt, er eitt mál fyri landsstýrið at greiða. Nógvir spurningar taka seg upp í hesum sambandi. Serliga plasering av ábyrgd, nú tá rættur og ábyrgd ikki tykjast fylgjast. Um tað skuldi hent, at parlamentarikari misbrúkar blankokekkin, mandatið, frá landsstýrinum, hvør skal tá ábyrgjast, tá tað kemur til skarpskeringar?

So sterkt sum demokratiið tykist vera, líka so veikt er tað, um skottini ikki áhaldandi verða hildin í seyðahøgum standi. Fellur ein súla, rapar alt sum eitt korthús. Til tess eru nógvar fyriskipanir ásettar í grundlóg, stýriskipanarlóg og øðrum lógum. Ein hending sum hendan ítøkiliga ger ikki stórvegis skaða, men tað er rætt at reagera, tá onkur fer at pilka við sjálvt fundamentið undir demokratiska vælferðarsamfelagnum.

Áhugavert kundi verið at frætt frá løgmanni, um hendan nýggja leiðin hjá landsstýrinum bara var ein einsamøll svala, ella um hetta er ein partur av politikkinum hjá samgonguni. Skal valdið delegerast úr Tinganesi, má eisini fáast at vita, hvussu ábyrgdin verður býtt samsvarandi. Í hvussu er hava fjølmiðlarnir tørv á at fáa tað at vita, fyri at kunna virka skilagott og sakliga.

Stýriskipanarnevndin er farin undir aftur virkið sítt. Í tí sambandinum hevði tað verið skilagott, at tikið mál av hesum slagi upp til veruliga viðgerð, eisini uttanfyri rómalittu veggirnar á Vaglinum.

Sosialurin

Eitt eyka lagkøkustykki til Jóannes, Jacob og Jóhan

SJÚRÐUR SKAALE

Dimma vil hava Kaj Leo at fáa skil upp á samgonguna. Men tað er ikki hann, sum hevur valdið...

Tað var ein turrislig staðfesting, sum Dimma gjørdi í eini oddagrein um dagarnar: "Tað sær út til, at vit hava trupulleikar við at stýra landinum".

Sær út til... So hava tey ið hvussu er ikki sagt ov nógv!

Síðani verður við nøkrum dømum víst á, at samgongan ikki hevur nakra samanhangandi kós, og at "samgonguleiðarin eigur at fáa skil á hesum viðurskiftum".

Jú jú. Tað "eigur" hann sjálvandi.

Men skal ein skipari kunna gera tað, sum hann "eigur", so mugu nakrar fortreytir vera uppá pláss:

Fyri tað fyrsta má skiparin vita, hvat hann sjálvur vil.

Fyri tað næsta má manningin akta skiparan.

Og skal hon tað, so má manningin, fyri tað triðja, hava eina ávísa virðing fyri skiparanum.

Alt vantar

Tíverri er eingin av hesum fortreytum til staðar, tá tað snýr seg um Kaj Leo Johannesen.

Hann veit ikki hvat hann sjálvur vil. Hann hevur onga politiska visión. Tí hevur hann heldur onki politiskt mál. Og tí hevur hann heldur onga ætlan.

Fyri tað næsta eru fá, sum hava virðing fyri Kaj Leo sum løgmanni. Tí hevur hann lítlan myndugleika - og tí akta fólk hann ikki.

Hvør hevur maktina?

Hvør hevur so maktina í samgonguni, kann ein spyrja.

Og tað er, sum Dimma vísir á, trupult at siga. Tað er ið hvussu er eingin yvirskipað leiðsla. Anfinn Kallsberg stýrir nógvum - men ikki øllum. Og beint áðrenn fíggjarlógin varð samtykt, fekst ein greið ábending um, hvør eisini hevur vald.

Tjóðveldi hevði eini 50 broytingaruppskot til fíggjarlógina. Fleiri samgongulimir kundu hugsað sær at atkvøtt fyri onkrum teirra - og onkur lovaði tað eisini alment.

Men hann mátti eta lyftið í seg aftur. Har skuldi eingin slingur vera í valsinum, søgdu leiðararnir í samgonguni. Øll samgongan skuldi atkvøða fyri teirri semju, sum var gjørd í fíggjarnevndini. Og ongum øðrum!

Allir føroyingar skuldu altso taka tað medisin, sum fíggjarnevndin hevði ordinerað. Her skuldu øll vera líka.

Teir, sum hava vald

Men beint áðrenn fíggjarlógin varð endaliga samtykt, komu nøkur broytingaruppskot kortini frá samgonguni sjálvari.

Og nú var greitt, at hóast øll skuldu vera líka, so skuldu nøkur vera meira líka enn onnur. Nøkur sluppu at sjálv at ordinera sær sítt egna medisin.

Broytingaruppskotini frá samgonguni snúðu seg ikki um sosialar batar. Ikki um útbúgving. Ikki um granskingar. Ikki um útjaðaramenning. Nei, nei, nei - tað vóru bara nakrir heilt fáir persónar, sum skuldu hava fleiri skattakrónur at ráða yvir, enn fíggjarnevndin hevði ætlað teimum.

Ein kallaðist Jóannes Eidesgaard. Hann skuldi hava eina hálva millión meira til sína egnu fyrisiting. Pluss eina heila til Hagstovuna, sum hann hevur undir sær.

Ein annar kallaðist Johan Dahl. Hann skuldi hava 900.000 meira til sína egnu fyrisiting.

Ein triði kallaðist Jacob Vestergaard. Hann skuldi hava eina heila millión meira til sína egnu fyrisiting.

Hetta hildu fleiri samgongulimir sjálvandi vera sera ódámligt - men uppskotini vóru kortini stemmað ígjøgnum.

Og tað vísir rættiliga væl, hvør hevur vald í samgonguni. Hvør fær onnur at akta seg.

At hesir menninir brúka valdið sum teir gera, eru tað mong, sum harmast um. Men tað er eingin ivi um, at teir hava tað.

Tey, sum ikki hava vald

Men henda søgan vísir eisini, hvør ikki hevur vald í Tinganesi.

Rósa Samuelsen, stakkalin, sum støðugt hevur fingið álagt at spara, fekk onga krónu eyka.

Helena Dam á Neystabø tað sama. Hon skal bæði skerja á sínum málsøki - og skarva av síni egnu fyrisiting.

Teir tríggir menninir hava nógv vald. Tær báðar kvinnurnar hava lítið vald.

Og so er tað løgmaðurin hjá okkum.

At tríggir landsstýrismenn, sum teir einastu, sluppu at skera sær eitt eyka stykki av teirri almennu lagkøkuni, er rættiliga prinsipielt. Ein skuldi trúð, at talan varð um eina yvirskipaða avgerð í samgonguni. Eg havi tí á tingi spurt Kaj Leo Johannesen, um hann skipaði fyri tí.

Men tað gjørdi hann ikki. Leiðarin, sum vera skal.

Tað vísir kanska best av øllum, hvør einki vald hevur í landsstýrinum...

Tornarunnurin

Við tornarunninum vísir
Gud sína ævigu makt,
faðir við eldinum lýsir,
vegin bert hann fær lagt,
ei annar máttur kann vinna,
eina Jesus alt kann inna.

Tornarunnurin enn stendur
sjálvt um eldurin brann,
hvat á okkara jørð hendir,
Guds megi á øllum vann,
sendi okkum frelsu niður,
vunnin er ævigur sigur.

Staðið av Gudi er halgað,
Gud talar runninum frá,
ikki skógvar runt um traðka
kunnu á hesi grund stá,
sál má í biðjandi anda
vera, tá hon her skal standa.

J.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Marknaðarleiðari: Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo
Tróndur Skaalum trondur@sosialurin.fo
Høgni Thomsen hogni@sosialurin.fo
Elin Vatnhamar Olsen evo@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Eilen Anthoniussen eilen@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Rigmor Dam rigmor@sosialurin.fo
Leo Poulsen leo@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Árni Joensen arni@sosialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@sosialurin.fo
Rógvi Nybo rogvi@sosialurin.fo
Eirikur í Jákupsstovu eij@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Kykmyndir:
Harald í Kálvalíð harald@ras2.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 228814
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

!!! Haldarar
sum ikki hava fingið blaðið, kunnu ringja til 341818 frá kl. 8.00-20.00 og boða frá

Uppseting/prent:
Uppseting: Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin
Útgevari:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Tórsgøta 1, 100 Tórshavn
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 13[30]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Mánadagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Týsdagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Mikudagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Hósdagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Frí. kl. 09	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39 mm og rúmið millum teigarnar er 4 mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.